

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2404/2023
30.08.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Небојша Качавенда, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 5199/21 од 12.01.2021. године, која је исправљена решењем Гж1 5199/21 од 31.10.2022. године, у седници одржаној 30.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 5199/21 од 12.01.2021. године, која је исправљена решењем Гж1 5199/21 од 31.10.2022. године, тако што се одбија као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 2179/20 од 29.07.2021. године, а **одбија** захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2179/20 од 29.07.2021. године, ставовима првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је тужени обавезан да тужиљи, на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.09.2015. године до 31.01.2018. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом, чија су висина и датуми доспећа ближе одређени овим ставовима изреке. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 92.528,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 5199/21 од 12.01.2021. године, која је исправљена решењем Гж1 5199/21 од 31.10.2022. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом и другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се тужени обавезе да јој на име неисплаћене накнаде за исхрану у току рада у периоду од 01.09.2015. године до 31.01.2018. године, исплати 376.197,98 динара и на име регреса за коришћење годишњег одмора 142.581,58 динара све са законском затезном каматом. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем

изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка од 92.528,00 динара. Ставом трећим изреке, тужилја је обавезана да туженом накнади трошкове поступка по жалби од 2.764,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... и 18/20) и утврдио да је ревизија тужиље основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је запослена на неодређено време код туженог почев од 01.09.2015. године. Анексом број 4 уговора о раду промењена је тачка 7 уговора, тако што запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и других примања по основу радног односа у складу са Колективним уговором за „Железнице Србије“. Тужени је привредно друштво настало на основу Одлуке Владе Србије од 02.07.2015. године, као стицалаца дела имовине „Железнице Србије“ АД Београд, издвајањем, уз основање нових акционарских друштава.

У спорном периоду накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора била је регулисана Анексом Колективног уговора од 26.07.2006. године („Службени гласник Железнице Србије“ 4/06) и Колективним уговором ЈП „Железнице Србије“ („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/15), тако што је накнада укључена у цену радног сата, која није посебно исказана у номиналном износу. На основу члана 57. Колективног уговора туженог, у вредност једног радног часа је укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, али на такав начин да је сведена на један радни час. У Колективном уговору није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане. Оценом налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област утврђена је висина накнаде за регрес и топли оброк према параметрима из Колективног уговора послодавца („Службени гласник РС“ 37/95 ... и 7/2000).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев на основу члана 118. тачка 5. и 6. Закона о раду оценивши да тужени није исплатио тужилји трошкове за исхрану током рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, налазећи да када уговором о раду и Колективним уговором није утврђена висина накнаде за топли оброк и регрес већ је одређено да се урачунавају у цену радног сата, тада запослени не може посебно остварити накнаду ових трошкова према параметрима из Колективног уговора који није био на снази у спорном периоду, јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада.

Врховни суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Чланом 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став 3. закона, под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тач. 1 и 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. истог закона је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 121. став 1. закона је прописано да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Врховни суд сматра да када општи акт, уговор о раду а ни обрачунска листа зараде не конкретизују и не врше раздвајање исплаћеног износа, односно када се из утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, правилан је став првостепеног суда да то право тужилци треба признати по члану 118. Закона о раду. Имајући у виду да тужени на кога пада терет доказивања, није до закључења главне расправе извршио прецизирање и раздвајање регреса и топлог obroка у структури зараде тужилце, правилно је тужбени захтев од стране првостепеног суда усвојен.

По оцени Врховног суда, накнада на име трошкова исхране у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена линеарно за све запослене, што значи да ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место. Без одређивања висине накнаде у номиналном износу, она не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно, а како то правилно закључује првостепени суд. У конкретном случају тужени у току поступка није доставио суду акт којим је одређена висина тражених накнада, из чега се основано може закључити да исти није ни донет. Имајући ово у виду, као и да одредбом члана 57. Колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 4/15, која је идентично регулисана и Анексом Колективног уговора „Службени гласник РС“ бр. 4/06), није извршена конкретизација овог права у погледу одређивања висине тражених накнада, јер се кроз одређивање накнаде трошкова за исхрану и регрес у оквиру или кроз вредност радног часа не може утврдити у којим износима је запосленима признат, па се не може се прихватити навод туженог, као ни закључак другостепеног суда, да су запосленима, па и тужилци, ови трошкови исплаћени кроз исплату зараде, урачунате кроз вредност радног часа.

Врховни суд налази да је првостепеном пресудом правилно усвојен тужбени захтев, јер је првостепени суд правилном применом материјалног права закључио да тужилца има право на накнаду трошкова за исхрану и регрес, с обзиром да Колективним уговором туженог, као ни другим општим актом, у спорном периоду висина ових накнада није вредносно исказана ни утврђена, нити је тужени доказао да ју је исплаћивао запосленима (будући да ове накнаде морају бити одређене у истом номиналном износу за све запослене без обзира на њихово радно место, стручну спрему и коефицијент за обрачун и исплату плате), што чини основаним тужбени

захтев којим тужиља потражује досуђене износе на име накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, чија висина је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака према параметрима из претходног колективног уговора.

Како је преиначена другостепена пресуда и одбијена жалба туженог, поводом ревизије тужиље, то је преиначена побијана другостепена пресуда и у погледу одлуке о трошковима, тако што је потврђена одлука о трошковима првостепеног поступка, а одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка. О накнади трошкова ревизијског поступка није одлучивано јер их ревидент није опредељено захтевао на основу члана 163. став 2. ЗПП.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић